

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ MONTESSORI

zpracovaný podle RVP ZV

ZÁKLADNÍ ŠKOLA KVĚTNOVÉHO VÍTĚZSTVÍ 1554, PRAHA 4

Charakteristika ŠVP

Základní filozofie vzdělávacího programu Montessori Květnák

- Montessori Květnák je vzdělávací program, který aplikuje pedagogický systém Marie Montessori na všeobecné vzdělávací cíle a obsahy základního vzdělávání v České republice.
- Program Montessori Květnák je součástí ZŠ Květnového vítězství 1554, zapojuje se do organizování společných akcí, které umožňují navazování vztahů, přátelství i spolupráce s žáky ostatních ročníků a snazší adaptaci žáků na školní prostředí.
- Práce ve věkově smíšených skupinách je jednou ze základních podmínek pro organizaci učení dětí ve třídách Montessori.
- Základní filozofií tohoto programu je orientace na osobnost dítěte a individuální přístup k němu. Znamená to, že žák pracuje vlastním tempem. Vyučující mu nabízí činnosti buď potřebné pro zvládnutí látky, nebo rozšiřující jeho znalosti. Může individuálně upravovat vzdělávací obsah podle specifických potřeb žáka ať již ve smyslu vysokého nadání, pomalejšího pracovního tempa nebo problémů s určitým tématem.
- Rozvíjení jeho vnitřní motivace k učení, vývojových možností a individuálních schopností a využití jeho zájmu o určitou oblast nebo téma ve školní práci.

- Východiskem je předpoklad, že děti mají opravdový zájem a touhu poznat, naučit se a uplatnit nové poznatky.
- Filosofie této vzdělávací strategie je založena na principu svobody a možnosti volby se zodpovědností.
- Důležitou cílovou složkou je sebepoznání. Dítě získává dovednost rozhodovat se podle svých reálných zájmů a možností, je vedeno k respektu a toleranci ke schopnostem, odlišnému výběru a práci ostatních.
- Děti se na učení aktivně podílejí.
- Důležitá je vlastní samostatná vzdělávací činnost dítěte, vedena jeho zájmem, stimulována učitelem a připraveným prostředím ve školní třídě. Děti pracují ve třídách ve věkově smíšených skupinách (dva až tři ročníky), aby byla zajištěna spolupráce a vzájemné přirozené učení a pomoc mezi dětmi.
- Žáci mají volnou možnost pohybu, přestávky si zařazují podle svých potřeb. Jsou však stanovena jasná pravidla - hranice svobody, jejichž dodržování je vyžadováno.
- Učitel na základě pozorování a diagnostiky dětí reflektuje svůj přístup k dětem a vytváří vhodné připravené prostředí.
- Důležitá je práce s chybou a pochvalou, vedení k sebekontrolě a sebehodnocení.
- Ve všech oblastech činností jsou žáci vedeni k odpovědnosti za výsledky své práce. V případě skupinové práce si žáci musí uvědomovat svoji odpovědnost za výsledek práce celé skupiny.
- Žáci jsou vedeni k tomu, aby vhodným způsobem dokázali uplatnit svůj názor. Chceme vést žáky k dovednosti diskutovat, vážit si partnera diskuse a tolerovat odlišnost názoru.
- Výuka s Montessori prvky je zaměřená na individualitu dítěte, proto ne každé dítě ve stejnou chvíli pracuje se stejným obsahem učiva.
- Jednotlivé vyučovací oblasti, vzhledem ke svému vzájemnému prolínání, mohou mít různorodou frekvenci.
- Obsah výuky vychází z RVP ZV s alternativním přístupem podle Marie Montessori.
- Výuka podle Marie Montessori je rozdělená na 1. trojročí / 1. – 3.ročník/ a 4. + 5. ročník.
- Jednotlivé výstupy vzdělávacích programů jsou na konci 1. trojročí /3.ročník/ a na konci 5. ročníku.
- S probíraným učivem jsou děti seznámeny formou „Týdenních plánů“, které dětem slouží ke splnění daného učiva a vlastního rozvržení splnění plánu. Týdenní plány

nejsou striktně plánovány na dobu jednoho týdne, projekt může přesáhnout na delší dobu. Usnadňují orientaci v probíraném učivu nejen dětem, ale také rodičům.

- Praktikováním týdenních plánů se děti učí samostatnosti, vlastní rozvržení práce, důslednosti, zodpovědnosti a naučení se plánovat svojí jakoukoliv činnost i do budoucího života. Díky těmto osvojeným dovednostem děti na konci týdne hodnotí jejich práci – probíhá autoevaluace.
- Jednotlivé výstupy osvojené látky jsou hodnoceny známkami. Na konci měsíce známku doprovází stručné slovní upřesnění.
- Důležitou úlohu pro žáky má školní družina.

Vzdělávací strategie Montessori Květnák:

Připravené prostředí

Prostředí je připravené tak, aby motivovalo dítě k tvorbě a radosti z práce. Třídy jsou vybaveny didaktickými pomůckami, které byly vyrobeny speciálně k tomuto účelu. Všechny pomůcky jsou umístěny tak, aby byly přístupné všem dětem.

Dělená zodpovědnost

Učitel dává dítěti možnost svobodné volby ve výběru činností, ale současně preferuje a pomáhá vybírat činnost pro dítě, které se nedokáže rozhodnout. Dává svobodu dítěti tam, kde je schopné převzít zodpovědnost. Zasahuje v případě, kdy si dítě nedokáže vybrat činnost, nebo jsou porušována pravidla. Učitel podporuje a pomáhá dětem, které pomoc potřebují. Snaží se postupně doprovodit dítě do stadia vlastní odpovědnosti.

Slovní hodnocení

Děti mají rozdílné učební schopnosti a nadání, ke stejnému cíli proto mohou postupovat různým tempem a různými kroky. Učitelka nepoužívá negativní hodnocení, ale může nabídnout dítěti tentýž materiál, aby mělo možnost si samo všimnout svých chyb a opravit je.

Práce s chybou

Děti nejsou za chyby trestány nebo záporně hodnoceny, ale je jim ukazatelem toho, co ještě je třeba procvičovat nebo zopakovat. Chyba je chápána jako běžný, přirozený projev v procesu učení, jako užitečná součást řešení problémů a jeho bohatý zdroj nových poznatků.

Materiály a pomůcky jsou připraveny tak, aby si dítě mohlo samo zkontrolovat správnost řešení, najít a opravit chybu – vlastní chyby tak napomáhají v dalším vývoji.

Práce s pochvalou

S pochvalou se zachází přiměřeně tak, aby se dítě nestalo na pochvale závislé. Dítě má cítit uspokojení ze své práce. Nedělat práci pro uspokojování představ dospělého, pro pochvalu nebo známky. Pochvala se využívá zejména u nových a nejistých dětí k navození pocitu bezpečí a jistoty.

Organizační formy výuky

Vyučování je založeno na základních principech pedagogického systému Marie Montessori, podstatnou složku výuky tedy tvoří individuální práce dětí. Ta je kombinována s dalšími formami výuky. Výuka není organizována pravidelně jako vyučovací hodina (45 min), ale z větší části jako bloky výuky (min. 90 minut) proto, aby dětem byla umožněna co nejdelší koncentrace pozornosti na práci.

- individuální práce dětí
  - samostatná vzdělávací činnost dítěte, dítě samostatně pracuje na úkolu, který si zvolilo pod dohledem učitele podle svého individuálního plánu činnosti, nebo z připravené nabídky ve třídě.

- komunitní kruh
  - pravidelné setkávání celého kolektivu dětí – obsahem je: sdílení zážitků, společná diskuse, prezentace práce, organizace a plánování práce ve třídě, vytváření společných pravidel

- skupinové lekce
  - společná práce skupiny dětí pod vedením učitele, která je využívána pro vysvětlení, procvičení nebo opakování učiva určitého tématu nebo oblasti pro děti, které to potřebují

- samostatná práce skupin
  - skupina dětí pracuje samostatně podle zadání a předem domluvených pravidel, každé dítě má v rámci skupiny svůj úkol a zapojí se do společné práce, které většinou vycházejí z projektových témat.

- domácí práce žáků
  - podle svých individuálních potřeb dokončují a procvičují učivo doma nebo pracují na dalších úkolech zadaných ve škole.
- projekty
  - práce v tematických projektech; podílejí se na připravovaném obsahu projektu s učitelem; pracují individuálně nebo společně; projekt obsahuje základní, výběrové a individuální úkoly, propojené s dalšími obory (ČJ, M); z práce v projektu děti pořizují své záznamy a výstupy, které si zakládají do portfolia.
- exkurze, výlety
  - tematicky zaměřené cesty dětí mimo budovu školy, děti jsou před exkurzí seznámeny s cílem a účelem cesty, po exkurzi následuje reflexe.
- přírodovědné vycházky
  - tematicky zaměřené cesty dětí mimo budovu školy, děti jsou předem seznámeny s cílem a účelem vycházky, po vycházce následuje reflexe.

ŠVP – ZŠ Květnového vítězství 1554

učební plán pro 1. – 5. ročník základního vzdělávání – MONTESSORI

Vyučovací předmět	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	1. – 5. r. celkem
Kosmická výchova	21	21	25	25	26	118

Poznámky k učebnímu plánu:

- Vyučovací předmět Kosmická výchova je vytvořen integrací vzdělávacího obsahu vzdělávacích oblastí Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Matematika a její aplikace, Informační a komunikační technologie, Člověk a jeho svět, Umění a kultura (Hudební výchova, Výtvarná výchova,) Tělesná výchova, Člověk a svět práce a z průřezových témat.

Přehled využití časové dotace podle RUP – 1. stupeň Montessori

Vyučovací předmět	Vzdělávací oblast / obor	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	1. – 5. r. celkem	
Kosmická výchova	Český jazyk a literatura	7	7	7	6 + 1	6 + 1	33 + 2	
	Cizí jazyk	1	2	3	3	3	9 + 3	
	Matematika a její aplikace	4	4	4 + 1	4 + 1	4 + 1	20 + 3	
	Informační a komunikační technologie	1	1	1	1	1	1 + 4	
	Člověk a jeho svět	2	2	2 + 1	3	3 + 1	12 + 2	
	Umění a kultura	2 + 1	2	2 + 1	3	3	12 + 2	
	Člověk a zdraví	2	2	2	2	2	10	
	Člověk a svět práce	1	1	1	1	1	5	
	Celkem	21	21	25	25	26	118	
	Z toho disponibilní časová dotace	3	3	4	3	3	16	

- Pozn.: Jako Cizí jazyk je vyučován Anglický jazyk